

SINOPSI

Jats'uts Meyah (tasca bonica, en llengua maia) és un documental que explica la història i vida de Bacila Tzec Uc, i busca recuperar la influència de les llevadores maies que, amb grans coneixements, han ajudat a portar al món milers de vides però, a poc a poc, ha esdevingut una pràctica oblidada. Alhora, fa èmfasi en el treball quotidià de les dones junt amb els problemes socials i econòmics que viuen a la regió.

LA DIRECTORA

Direcció: Amanda Strickland (USA)
 Producció: Oscar Estrada (Mèxic)
 Rodat en llengua maia yucateca i castellà a Yaxhachén, Yucatàn, Mèxic.
 Fotografia: Allie Jordan
 Música: Felissa Estrada
 Duració: 77 m.

LA CRÍTICA DIU

"Este largometraje documental retrata las prácticas ancestrales mayas como la partería, la milpa, el campo, en general el trabajo cotidiano y sustentable, un retrato fílmico de la última partera de Yaxhachén."

LA JORNADA MAYA

"Plasma en la gran pantalla la muerte de las tradiciones mayas, el empoderamiento femenino y las prácticas ancestrales de la partería, el campo, la sustentabilidad y la cotidianidad de la comunidad de Yaxhachén."

CULTURA COLECTIVA NEWS

El documental enfatiza el trabajo diario de las mujeres junto a los problemas sociales y económicos de la región".

THE YUCATAN TIMES

La directora d'aquest documental, Amanda Strickland, és una antropòloga que va anar el 2011 a fer estudis arqueològics en un lloc molt proper a Yaxhachén. Allí va conèixer amb els vilatans i es va enamorar de la cultura maia, tots aquests factors la van dur a conèixer per primer cop la Bacila fa uns anys.

Amanda no sabia que seria documentalista, però la Bacila sempre li deia "Si tú no escrius la meua història, em moriré i el meus coneixements moriran amb mi". Aquestes paraules van ser importants per a què *Jats'uts Meyah*, que en castellà significa «bonica tasca», comencés a gestar-se.

"Un dia vam seure plegades molt a prop i li vaig dir: Bacila, no puc escriure la teua història, has de ser tu qui l'expliqui. I així va sorgir el context del documental", ens diu l'Amanda.

fent les dones cada dia i que no reben reconeixement.

Ets antropòloga, quin paper hi va jugar l'antropologia en el documental?

Per mí és una feina d'antropologia, però és una manera de fer bona antropologia. Als documentals clàssics, sempre hi ha un expert, hi ha imatges a la biblioteca i hi ha un home que ho explica, però jo ho vaig voler treure, tot això.

Què en penses del cinema independent fet per dones? Què és el que cal fer visible?

A mi ningú em va donar aquesta oportunitat: la vaig haver de prendre. Vaig demanar una beca, però al final no me la van donar. Potser perquè sóc una dona i la meva protagonista era una dona indígena de certa edat.

Per això prenem la decisió, tan rebel!, de fer aquest documental de manera independent. No saps quantes trucades d'homes productors vaig rebre que em deien «Oh, Mandy, no es pot fer. Tu mai no arribaràs a Netflix com ho estàs fent».

Yucatán és una de les destinacions a Mèxic que encara compta amb una cultura ancestral i viva entre un gran nombre dels seus habitants. És un lloc on les tradicions no només es veuen, sinó què es respiren, es mengen, s'oloren, es parlen i ens transporten a una infinitat d'experiències per conèixer la gran Cultura Maya.

I així és com Amanda Strickland, escriptora, activista, directora i antropòloga, originària de Mississipi (Estats Units), va quedar fascinada i va decidir compartir als ulls dels altres allò que ella mirava.

Jats'uts Meyah és un documental que narra la història i la vida de Bacila, recuperant la figura de les llevadores maies.

Bacila és la darrera llevadora de la localitat i, amb més de 60 anys d'experiència, comparteix els seus coneixements ancestrals que ha anat adquirint durant tant de temps.

S'hi mostren tradicions indígenes sostenibles que es troben en perill d'extinció com la parteria, la milpa i la cuina a foc obert. Fent servir les veus de la comunitat, explica la cultura maia, emfasitzant la importància dels costums, representant les dones indígenes a través del cinema, amb l'esperança d'inspirar la nova generació de nenes a estar orgulloses de les seves arrels indígenes.

<https://soypuromexicano.mx/especiales/jats-uts-meyah-un-documental-que-nace-en-el-corazon-de-yucatan>

actecambrils@gmail.com

<https://www.facebook.com/actecambrils>

<https://acte596479031.wordpress.com/>